

تأثیر پیاده‌مداری بر اجتماع‌پذیری شهروندان در بافت تاریخی نمونه موردی: پیاده‌راه شهرداری، شهر رشت

فاطمه محمدی‌زاده^{۱*}، حسین صفری^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد رشت، yalda.mohamadiz@gmail.com

۲- عضو هیأت علمی گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، Hossein.Safari110@gmail.com

چکیده

بافت‌های تاریخی به سبب خصوصیات ویژگی‌ای که دارا هستند بسیار ارزشمند تلقی می‌شوند و از فضاهای اجتماع‌پذیر محسوب می‌گردند که باید بستر مناسبی برای فعالیت‌های جمعی و اجتماعی باشند تا بتوانند علاوه بر حضور و ماندگاری اشخاص گوناگون در فضا، موجب ترغیب این افراد به ایجاد تعاملات اجتماعی در این مکان‌ها شوند. پژوهش‌های زیادی در مورد چگونگی ارتباط بین محیط انسان‌ساخت و روابط اجتماعی از سوی افراد مختلف انجام گردیده است که با استناد به آن‌ها می‌توان یکی از عوامل مؤثر در ایجاد اجتماع‌پذیری را در بافت‌های تاریخی شهری پیاده‌مداری دانست که با اتکا به سیاست‌های جدید اتخاذ شده در برنامه‌ریزی و طراحی شهری در ایجاد پیاده‌راه در اکثر مراکز تاریخی شهری می‌توان به اهمیت آن پی برد. از این رو در این پژوهش تلاش بر آن است که با استفاده از شاخص پیاده‌مداری به اجتماع‌پذیر گشتن شهروندان در بافت تاریخی شهرداری شهر رشت پرداخته شود و از طریق پرسشنامه‌ای که در اختیار ۳۴۸ نفر از شهروندان به عنوان جامعه نمونه آماری به روش کوکران و مورگان قرار داده شد، نظرات شهروندان حاضر در محل مورد بررسی قرار گیرد. نتایج حاصل از پرسشنامه نشان می‌دهد ارتباط گسترده‌ای میان شاخص‌های پیاده‌مداری و اجتماع‌پذیری وجود دارد همچنین بهره‌برداران و استفاده‌کنندگان از پیاده‌راه ایمنی - امنیت و سرزندگی را از عوامل مهم مؤثر در این ارتباط عنوان نمودند. با توجه به این عوامل راهکارهایی برای بهبود و تأمین نیازهای بهره‌برداران و استفاده‌کنندگان از فضا پیشنهاد گردید تا جهت اجتماع‌پذیری و افزایش فعالیت‌های اجتماعی فضاهای شهری پیاده‌مدار صورت گیرد.

واژه‌های کلیدی: پیاده‌مداری، اجتماع‌پذیری، بافت تاریخی، پیاده‌راه شهرداری، رشت

۱- مقدمه

بافت‌های تاریخی فضاهای شهری هستند که به سبب سبک خاص، ماندگاری و قدمت قابل توجه و یا وقوع وقایع خاص تاریخی، اجتماعی، سیاسی یا فرهنگی بسیار ارزشمند تلقی می‌شوند و در حقیقت همین ارزش‌هاست که ما را به سمت حفاظت از آن‌ها سوق می‌دهد. در این میان اجتماع‌پذیر گشتن این فضاها به عنوان یکی از جنبه‌های رابطه انسان با محیط از اهمیت بالایی برخوردار است زیرا معماران نقش مؤثری در سوق دادن ارتباطات جوامع انسانی به سوی ایجاد فعالیت‌های جمعی و اجتماعی دارند (شایان، ۱۳۸۷). پیاده‌راه‌ها محل مناسبی برای حضور شهروندان و مشارکت آن‌ها در فعالیت‌های جمعی محسوب می‌شوند و از نظر اجتماعی نقش بسزایی دارند. پیاده‌راه اغلب تنها تحت سلطه عابرپیاده بوده و به ندرت از وسایل نقلیه موتوری در معابر استفاده می‌شود. این معابر پذیرای گروه‌های مختلفی از شهروندان هستند و می‌توانند به صورت مسیری در میدان، پارک یا فضای تجمع، بازار، کوچه و برای از میان بردن ترافیک سواره‌ها در بخشی از شهر ایجاد شده و هدفمند شکل گیرند (پاکزاد، ۱۳۸۴؛ صفری، فولادمهر، عسکری‌زاد، ۱۳۹۶).